

Palveluntuottajien lausunto Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluverkkoluonnos 25.3.2024

19.3.2024

1

Yhteenveto, suositukset ja nostot

Lausunto – yhteenveto ja nostot, palveluntuottajien vaikuttamistoimielin

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin toivoo vielä kiinnitettävän huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Palveluverkkotyössä tulisi huomioida paremmin alueellinen sairastavuus ja ikärakenne. Nyt leikkaukset kohdentuvat suurimman sairastavuuden ja ikääntyneen väestön alueelle maakunnan reuna-alueille, missä lähipalvelut olisivat tärkeimpiä.
- Palveluverkkotyön taustalla olevien esitysten taustalla olevat kustannuslaskelmat kiinnostaisi nähdä. Onko säästölaskelmat tehty oikein? Tulevatko esimerkiksi varusteltavat terveyst bussit edullisemmaksi kuin kivijalkapalvelut? Onko laskelmissa otettu huomioon palveluverkon aiheuttaman karsinnan johdosta kustannusten siirtyminen toisaalle palveluihin (erikoissairaanhoido tai kotihoito)?
- Ovatko oman tuotannon palveluiden hinnat vs. ostopalvelut laskettu oikein? Henkilövuokraus/ostopalvelu
- Tuleeko kiinteistöistä todellista säästöä, jos koko kiinteistöistä ei luovuta vaan vain yksi palvelu lakkaa (esim. Multia).
- Palveluverkkosuunnitelmasta puuttuu nyt ihmislähtöisyys, onko asiakas jäänyt sivuun?

Lausunto – yhteenveto ja nostot, palveluntuottajien vaikuttamistoimielin

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin toivoo vielä kiinnitettävän huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Vaikuttaa selvältä, että nykytila ei voi jatkua. Pitää pystyä rohkeasti löytämään aivan uudenlaisia tapoja tuottaa palveluita. Tarvitaan kaikkia alueen sote-toimijoita ja yhteistä tavoitteellista kumppanuutta, jotta saadaan ratkaistua alueen palvelutarpeen kasvuun, kustannusten hillintään ja henkilöstön riittävyyteen liittyvät kysymykset. Monituottajamallia olisi hyvä hyödyntää nykyistä laajemmissa kokonaisuuksissa, joissa lähtökohtina olisivat tietyn asiakasryhmän tai alueen tarpeet ja joille asetettaisiin toimijoiden yhteiset tavoitteet.
- Tavoitteita ei saavuteta sillä, että ainoastaan karsitaan ja keskitetään ja yritetään säästää. Fokuksessa pitää olla asiakaskeskeinen vaikuttavuuden ja tuottavuuden merkittävä parantaminen.
- Asiakaslajeilla on vaikutusta palveluverkkosuunnitelmiin. Lait edellyttävät mm., että palvelupäätöksiä tehdessä on huomioitava asiakkaan mielipide eli päätöksiä on tehtävä yhteistyössä asiakkaan kanssa. Nyt aika usein tulee tieto, että asiakas siirtyy hyvinvointialueen omaan tuotantoon, kun paikka vapautuu.

Lausunto – yhteenveto ja nostot, palveluntuottajien vaikuttamistoimielin

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin toivoo vielä kiinnitettävän huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Kaikkien hyvinvointialueen omana tuottavien palveluiden kustannukset pitäisi saada avoimiksi, jotta nähtäisiin peruste oman tuotannon lisäämiselle
- Soteasemapalveluissa huomioitava se, että kustannuksia siirtyy hyvinvointialueelta kelan kautta valtiolle, joka taas johtaa valtion menoihin, jota taas sitten valtio yrittää hallita eli varsinaisesti ei tule säästöjä
- Palveluverkkouudistuksessa voisi huomioida Halin ja Thl:n kannanotot; palveluverkko häviää sieltä, missä sitä eniten tarvitsevat ihmiset ovat (maaseutu/vanhukset)
- Kaikissa palvelumuodoissa, ei vain nuorisokotien ja perhetukikotien kohdalla, huomioitava yksityinen palvelutuotanto koko hyvinvointialueen alueella, ei vain Jyvässeudulla
- Äitiys- ja lastenneuvolat turvattava nykyisellä tasolla ja laajuudella. Siellä on varhaisen puuttumisen palvelumahdollisuus, yhteistyötä muiden lastenpalveluiden kanssa tehostettava, täältä löytyisi panostuksella oikeasti säästöjä

Lausunto – yhteenveto ja nostot, palveluntuottajien vaikuttamistoimielin

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin toivoo vielä kiinnitettävän huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Suun terveydenhuollon kohdalla tilanteen purkamiseen yksityisiä palveluntuottajia, tai sitten nykyisissä toimipisteissä lauantaiden käyttöönotto työikäisten palveluissa, suun terveydenhuollolla tiedetään olevan paljon merkitystä kokonaisterveydelle, panostuksella täältä tulee säästöjä
- Mielenterveys- ja päihdetyössä, miksei muussakin palvelutuotannossa, hyvinvointialueen omavalvontaraportit omista yksiköistä tulisi saada julkisiksi, kuten on Avin valvontaraportit yksityisistä.
- Sairaala Novan erikoissairaanhoidon kehitystoimenpiteitä ei materiaalissa kovin paljoa ole. Muutenkin tulisi analysoida Novasta kotiutuvien hoitopolkujen kustannuksia ja vaikutuksia seuraaville potilaan hoitovaiheille.
- Sote-keskuksien lisäksi tulisi arvioida pienempien sote-sivupisteiden jättämisen vaikutuksia toiminnallisesti ja taloudellisesti

Lausunto – yhteenveto ja nostot, palveluntuottajien vaikuttamistoimielin

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin toivoo vielä kiinnitettävän huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Perhekeskuspalveluissa vaihtoehto 2 olisi parempi, varsinkin jos Jyväskyläkeskeisyydestä luovutaan, ja huomioidaan hyvinvointialueen laita-alueita sekä sitä, että maaseutumaisten alueiden haasteet ovat erilaiset huomioiden henkilöstön riittävyys ja asiakkaiden haasteet.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelujen kehittäminen toisi merkittäviä säästöjä sote-palveluihin
- Palveluverkon jatkokehitystyötä tulee kehittää strategian mukaisella kumppanuusyhteistyöllä
- Henkilöstön kiinnostusta tulla töihin hyvinvointialueelle tai yrityksille tulisi kehittää yhteistyössä koko verkoston kanssa
- On hyvin haasteellista ja riskialtista, että tällä aikataululla tehdään näin suuria ja peruttamattomia uudistuksia.
- On vaikea lausua mielipide yksittäisiin asioihin, kun pitäisi katsoa kokonaisuutta ja puhua avoimesti strategiasta aletaanko palveluita keskittämään ja alas-ajamaan syrjäseutuja vai aloittaako Hyvaks taistelun yhdessä kuntien, kolmannen sektorin ja yritysten kanssa siitä, että saadaan lähipalvelut säilytettyä ja pidetty koko Keski-Suomi asutettuna.

Lausunto – yhteenveto ja nostot, palveluntuottajien vaikuttamistoimielin

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin toivoo vielä kiinnitettävän huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Huoltovarmuuden huomioiminen: Pitämällä maaseutu elinvoimaisena ja asuttuna on meillä parempi omavaraisuus ruoan tuotannossa, teollisuudessa jne. Keski-Suomi on kriisitilanteissa merkittävä alue ja hajautetut palvelut antavat mahdollisuuden jopa ottaa vastaan avuntarvitsijoita ja jopa evakuoitavia ihmisiä.
- Laajat palvelualueet aiheuttavat palveluiden saatavuuden viivästymistä tai mahdottomuutta käyttää niitä. Tälläkin hetkellä löytyy lukuisia hyviä huonoja esimerkkejä hitaista vasteajoista kotihoidon hälytyspalveluissa.
- Tässä uudistuksessa on monissa kohdissa ristiriitoja. Ajettaisiin alas yksiköitä säästöjen nimissä ja perustetaan uusia yksiköitä ja toimintoja toisaalle, jotka luovat kustannuksia. Eikä kaikissa tilanteissa ole perusteena seudullinen asiakaskunta. Olisiko tehokkain tie säästöihin tehostaa olemassa olevia toimintoja ja ottaa kaikki resurssit käyttöön, tehdä aitoa yhteistyötä
- Vammaisten asumispalvelut: Tavoitteeksi voitaisiin asettaa nykyisten palveluiden ja yksiköiden mukaan lukien ostopalvelut tehokas käyttö. Ei ensimmäisenä pitäisi miettiä omien uusien yksiköiden perustamista, joka ei ole edullista esim investointien ja käynnistämisen suhteen.
- Onko palveluverkkouudistuksessa kuinka hyvin varmistettu jonotusaikojen lyheneminen?

Lausunto – yhteenveto ja nostot, palveluntuottajien vaikuttamistoimielin

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin toivoo vielä kiinnitettävän huomiota seuraaviin seikkoihin:

Ikääntyneiden palvelut:

- Suunnitelmat vaikuttavat yleisesti varsin hyviltä. Ympäri vuorokautisessa asumisessa 7% on pitkän aikavälin peittävyystavoitteena realistinen. Myös yhteisöllisen asumisen peittävyystavoite vaikuttaa kohtuulliselta.
- Esityksessä on todettu, että paikkamäärät eivät kohtaa kysynnän kanssa alueittain.
- Olisi erityisen tärkeää, että yhteisöllisessä asumisessa tilavaatimukset järkevällä tasolla
- Ikääntyneiden määrän kasvu ja yhteisöllisen asumisen peittävyuden nosto vaativat merkittäviä kiinteistöinvestointeja.
- Yhteisöllistä asumista tulee kehittää enemmän yhdessä yritysten kanssa
- Yhteisöllisestä asumisesta ei saa tulla tehpan korvaajaa. Täytyy olla henkilömitoitus, -koulutus ja hinta tuentarpeeseen perustuva. Sekä tulee huomioida ettei se ole 24/7 palvelua.
- Ikääntyneiden asumispalveluihin pitää luoda toimivat hankintamallit ostopalveluihin, jotta investointeja tulisi.

Muut palveluverkkoihin liittyvät kommentit

Muita hyvinvointialueen kehittämiseen liittyviä huomioita

- Palveluketjuihin ja hoitopolkuihin tulee panostaa jatkossa. Hoitopolkujen kehittämällä voidaan vähentää ylimääräisiä käyntejä ja pyöröovi-ilmiötä.
- Potilaiden ja läheisten näkökulmasta hoidontarpeen arviointi on tärkeintä ja sen tulee onnistua saman arkipäivän aikana.
- Suuri riski palveluiden siirtymisessä kauemmaksi on tiettyjen sairauksien hoitotasapainon huononeminen, mikä aiheuttaa kalliita lisäsairauksia tai komplikaatioita. Nämä kustannukset kohdistuvat usein erikoissairaanhoidon
- Henkilöstön hyvinvointiin on panostettava. Hyvä johtajuus, koulutusmahdollisuudet, työvuorosuunnittelu, monipuoliset työtehtävät ja työkierto.
- Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin kannattaa vaihtoehtoa 2 perhekeskuksissa sekä ikääntyneiden päivätoiminnassa.

1. Soteasemapalvelut

Soteasemapalvelut

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
1. Ihmiset	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Palveluverkko kattaa nyt koko alueen <p style="text-align: right; color: green; font-weight: bold;">4/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Lisää erikoissairaanhoidon tarvetta kun hoitoon hakeutuminen viivästyy X Matkojen pidentyessä jätetään menemättä hoitoon, korostuu etenkin digi-kyvyttömillä X Mistä henkilökuntaa liikkuviin palveluihin? X Uhkaako henkilökuntapula, jos henkilöstö ei halua vaihtaa tehtäviä? X Liikkuvien palveluiden on syytä käydä toimipisteettömissä kunnissa riittävän usein 1,7/5 	<ul style="list-style-type: none"> X Toimipisteiden vähentyessä tulee suuri asiakasvolyyymi kasaantuu jäljelle jääviin toimipisteisiin, riittävätkö siellä resurssit? X Asiakastyytyväisyys heikkenee pitkien matkojen ja jonojen vuoksi <p style="text-align: right; color: red; font-weight: bold;">1/5</p>
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lähipalvelut ovat elinvoimaa vahvistava tekijä <p style="text-align: right; color: green; font-weight: bold;">4,7/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Työikäisten siirtyminen palveluiden lähelle vähentää alueen vetovoimaa sekä hankaloiittaa yritysten toimintaa X Työ- ja asuinpaikan valintaan vaikuttaa lähipalveluiden saatavuus X Vetovoima keskittyy suuriin kuntataajamiin 2/5 	<ul style="list-style-type: none"> X Rasittaa erityisesti pienten kuntien elinvoimaa, palveluiden huonontuessa työvoiman saanti heikkenee X Maaseudun vetovoima häviää, näivettää muitakin palveluita <p style="text-align: right; color: orange; font-weight: bold;">1,3/5</p>
3. Talousvaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hoitopolkujen rakentaminen ja kehittäminen kotiin asti tuottaa parhaiten. Hoitopoluilla on syytä huomioida myös yksityiset toimijat potilaan arkiympäristössä X Onko nykytilanteessa arvioitu oman tuotannon ja ostopalvelun todellinen hintaero? X Suuret kustannukset kuvataan ostopalveluiden hinnoilla. Onko todenmukaista vertailua vai onko kyse henkilövuokruksesta? <p style="text-align: right; color: green; font-weight: bold;">3/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Sote-kiinteistöt jäävät kuntien rasitteeksi X Palveluntarve ei vähene vaan kohdentuu toisiin palveluihin, onko kustannukset laskettu? X Onko laskettu liikkuvien palveluiden todelliset kustannukset? X Onko arvioitu KELA-taksien riittävyys ja kustannukset X Matkakustannuksia ei maksa hyvinvointialue vaan asiakkaat/potilaat sekä veronmaksajat kela-taksien kuluina <p style="text-align: right; color: orange; font-weight: bold;">2/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Kunnille taloudellisia ongelmia kasvavien kiinteistökustannusten suhteen X Kustannusvaikutukset vaikea arvioida pitkällä tähtäimellä <p style="text-align: right; color: orange; font-weight: bold;">1,8/5</p>

Soteasemapalvelut

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
4. Henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> X Henkilöstön saatavuus on haaste nykyäänkin, syyt olisi hyvä selvittää <p>3/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Ovatko suuret yksiköt kiinnostavia henkilökunnan työpaikoiksi? X Onko halukkuutta siirtyä uusiin työpisteisiin kauemmaksi kotoa, osa saattaa siirtyä reuna-alueelta toiselle hyvinvointialueelle X Työhyvinvointi kärsii <p>2/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Muuttavatko digi- ja etäpalvelutyö esimerkiksi sairaanhoitajan työnkuvaa niin paljon että vetovoima katoaa? <p>2/5</p>
5. Ympäristö	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Matkat sote-asemille on nyt lyhyemmät, jopa kävelymatkan päässä <p>3,3/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Tulee tilojen purkukustannuksia ja ongelmajätettä X Työmatkaliikenne lisää ympäristön päästöjä X Julkista liikennettä ei ole X Kuntiin jää tyhjiä kiinteistöjä <p>2/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Liikennöinnin lisääntyessä onnettomuuksien riskit kasvavat. X Teiden kunnossapito vaatii lisäkustannuksia X Yksityisautoilu lisääntyy <p>1,7/5</p>
6. Seutuvaikutukset - maaseutu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nykyiset osastotoiminnan palvelut jakautuneet melko hyvin alueelle X kielteiset vaikutukset 	<ul style="list-style-type: none"> X Maaseutu autioituu X Väki muuttaa kasvukeskuksiin, asumispalveluiden tarve lisääntyy X Varautuminen heikkenee X Maaseutukuntien talous rasittuu 	<ul style="list-style-type: none"> X Todella negatiivinen vaikutus maaseutuun
7. Seutuvaikutukset – kaupunkiseudut	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Palvelut on nyt saavutettavissa suurimmalla osalla 30 min matkan päässä, tämä tulisi turvata jatkossakin <p>3/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jyvässeutu ja muut isot kesukset voittajia <p>1,7/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Isot kasvukeskukset voittaa <p>1,3/5</p>

2. Alueellinen osastotoiminta

Alueellinen osastotoiminta

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
1. Ihmiset	<ul style="list-style-type: none"> X Novasta kotiutettavien prosessit ovat jo nyt epäselvät X Koko hoitoprosessi Novasta on uudelleenarvioitava <p style="text-align: center; color: green; font-weight: bold;">3/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Vuodeosastopaikat keskittyvät liikaa Jyväskylään X Vuodeosastopaikat karkaavat reuna-alueilta X Hankaloittaa läheisten vierailuita X Onko uuden osaston sijoituspaikan oltava Jyväskylä X Maantieteellisesti Joutsa ja Pihtipudas säilytettävä X Ikääntyneet häviäjät <p style="text-align: right; color: orange; font-weight: bold;">2/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Kasvattaa kotisairaalan piirissä olevia asiakkaita, onko nämä kustannukset laskelmissa? X Kotihoidossa olevien erittäin hoitoisten ihmisten määrä kasvaa <p style="text-align: right; color: orange; font-weight: bold;">2/5</p>
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat	<p style="text-align: center; color: orange; font-weight: bold;">2,7/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Haja-asutusalueiden autioituminen X Vaikutukset merkittäviä tukipalveluille, esimerkiksi aptekeille <p style="text-align: right; color: orange; font-weight: bold;">2/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Asukkaalle tulee mielikuva, että palvelut katoaa <p style="text-align: right; color: orange; font-weight: bold;">2,3/5</p>
3. Talousvaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> ✓ myönteiset vaikutukset X kielteiset vaikutukset <p style="text-align: center; color: orange; font-weight: bold;">2,5/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Kuljetuskustannukset kasvavat X Onko säästölaskelmat tehty todennukaisesti? <p style="text-align: right; color: orange; font-weight: bold;">2/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Lisää kuntien kustannuksia X Kustannukset siirtyvät muille toimijoille X Käyttöaste lakkautettavissa yksiköissä melko korkea. Logistikkakustannukset kasvavat <p style="text-align: right; color: orange; font-weight: bold;">2/5</p>

Alueellinen osastotoiminta

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
4. Henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> X Onko arvioitu todennukaisesti oman tuotannon ja ostopalvelun kustannukset X Kilpailu henkilöstöstä on jo nyt kovaa, tarvitaan enemmän yhteistyötä <p style="text-align: right;">2/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Lisää henkilöstön saatavuuden haastetta X Ei ratkaise henkilöstön saatavuutta. Pitkä työmatka ei houkuta siirtymään uusiin työpisteisiin lakkautettavien sijaan X Henkilökuntaa saattaa valua toiselle hyvinvointialueelle X Pidempi työmatka lisää kustannuksia <p style="text-align: right;">2/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Reuna-alueilta henkilöstö siirtyäkkiä toiselle hyvinvointialueelle, jos matka lyhyempi <p style="text-align: right;">2/5</p>
5. Ympäristö	<p style="text-align: right;">1/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Kuljetus lisääntyy ja yksityisautoilu (lisää kriittisesti kustannuksia) X Teiden kunto kärsii, lisää kustannuksia <p style="text-align: right;">1,7/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Ei tue kestävää kehitystä X Lisää kasvukeskusten pahoinvointia, ihmisten yksinäisyyttä ja syrjäytymistä <p style="text-align: right;">2/5</p>
6. Seutuvaikutukset - maaseutu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nykyiset osastotoiminnan palvelut jakautuneet melko hyvin alueelle <p style="text-align: right;">2/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Työntekijät siirtyvät pois maaseudulta X Maaseutu tyhjenee X Tyhjät tilat rasittaa kuntia <p style="text-align: right;">2/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> X Kunnille jää kiinteistökanta käsiin X Tyhjiksi jääneille tiloille ei löydy toimintaa <p style="text-align: right;">2/5</p>
7. Seutuvaikutukset – kaupunkiseudut	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nykyinen osastotoiminta jakautunut melko hyvin alueille 	<ul style="list-style-type: none"> X kielteiset vaikutukset 	

3. Ikääntyneiden ympäri vuorokautinen asuminen

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
1. Ihmiset	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ikääntyneet saavat asua omilla paikkakunnillaan, mahdollistaa perheen ja läheisten tapaamisen <p style="text-align: right;">4,3/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Yksikköjen koon suurentaminen ei lisää hoidon laatua, työntekijöiden viihtyvyyttä eikä työnantajakuva ✗ Kodinomaisuus katoaa ✓ Pienet yksiköt voisivat erikoistua <p style="text-align: right;">2,5/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Lisää läheisten henkistä kuormitusta omaisille, jos läheinen siirretään kauemmaksi kotoa ✗ Läheisten vierailut tukevat perushoitoa ✗ Läheisten sijainti kaukana lisää turvattomuuden ja merkityksettömyyden tunnetta <p style="text-align: right;">1,7/5</p>
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Palveluiden säilyminen joka kunnassa pitää kuntia elinvoimaisina ja tuo muitakin työpaikkoja <p style="text-align: right;">3,3/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uudet ostopalveluyksiköt lisäävät elinvoimaa yritysnäkökulmasta ✗ Työnjako yksityisen ja julkisen palveluntuottajan kesken vaatii selkeyttä <p style="text-align: right;">4/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Vähentää pienten kuntien vetovoimaa ✗ Lisää muuttoliikettä pienistä kunnista <p style="text-align: right;">2/5</p>
3. Talousvaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Oma toiminta ja kustannukset arvioitava, moni palveluntuottaja joutunut lopettamaan toimintaa matalan käyttöasteen takia ✗ Todenmukainen vertailu oman toiminnan ja ostopalvelun hintojen välillä <p style="text-align: right;">3,3/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Palveluiden karsiminen ja keskittäminen säästää kustannuksissa ✗ Lisääkö palveluiden karsiminen eri koissairaanhoidon kustannuksia <p style="text-align: right;">4/5</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Yhteisöllisen asumisen karsinta siirtää kustannukset toisaalle ✗ Työmatkakustannukset lisääntyvät ✗ Työhyvinvoinnin lasku lisää sairauspoissaoloja <p style="text-align: right;">4/5</p>

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
4. Henkilöstö	3,5/5	<ul style="list-style-type: none"> X Ei positiivista vaikutusta henkilöstön riittävyteen, kaikki eivät halua siirtyä uusiin yksiköihin X Työ tulisi säilyttää omalla paikkakunnalla ✓ Laskennallisesti henkilöstö riittää paremmin 4/5 	<ul style="list-style-type: none"> X Sitoutuuko henkilöstö ja vähentävätkö isot yksiköt vetovoimaa? X Työmatkojen pidentyminen vaikuttaa henkilöstön sitoutumiseen/työpaikan vaihtohaluihin 2/5
5. Ympäristö	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nykyisten tilojen kunnostaminen olisi kestävää kehitystä tai muiden olemassa olevien vaihtoehtojen kartoitus ✓ Nykyisten tilojen mahdollisimman hyvä hyödyntäminen 3/5 	<ul style="list-style-type: none"> X Rakennusten purku kuormittaa ympäristöä X Jääkö tiloja tyhjilleen? X Ikäihmisten siirto omalta paikkakunnalta rapauttaa kulttuuriperintöä 2,5/5 	<ul style="list-style-type: none"> X Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä kehitys ajetaan alas X Ikääntyneet menettävät kontaktin läheisiin, vierailumatkat pitenee X Pitenevät työmatkat lisäävät liikennettä ja kuormittaa ympäristöä 1,7/5
6. Seutuvaikutukset - maaseutu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Monipuolinen palvelutarjonta lisää alueen elinvoimaa ja vahvistaa alueen elinvoimaa 4,5/5 X kielteiset vaikutukset 	<ul style="list-style-type: none"> X Lisää tyytymättömyyttä palveluihin, jos ikääntyneet joutuvat pois omalta paikkakunnaltaan 3/5 	<ul style="list-style-type: none"> X Maaseutu autioituu X Vetovoima vähenee 1,7/5
7. Seutuvaikutukset – kaupunkiseudut			

4. Perhekeskuspalvelut

Perhekeskuspalvelut

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
1. Ihmiset	<p>✗ Pohjoisen Keski-Suomen lasten ja perheiden palvelut kapeammat kuin muualla</p> <p>2/5</p>	<p>✗ Palvelua lisättävä pohjoisen Keski-Suomen asukkaalle</p> <p>4/5</p>	<p>✓ Ennaltaehkäisevien toimien tärkeys</p> <p>✗ Vaikka lasten määrä vähenee, se ei vähennä perheiden tuen tarvetta nykyisessä tilanteessa</p> <p>3,5/5</p>
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat	<p>✓ Perheiden palveluiden sijainti ja toimivuus on merkittävä veto- ja pitovoimatekijä</p> <p>3,5/5</p>	<p>✗ Palvelut keskittyvät liikaa Jyväskylään</p> <p>3,5/5</p>	<p>✓ Perheiden palveluiden toimivuus lisää elinvoimaa seutukunnalle, koska tukee vanhempia kasvatustyössä sekä työelämässä</p> <p>✓ Paikalliset palvelut tukevat elinkeinorakennetta 4/5</p>
3. Talousvaikutukset	<p>✓ Elintärkeä palvelu tässä ajassa</p> <p>✗ Näistä palveluista leikkaaminen kasvattaa merkittävästi kustannuksia muissa palveluissa</p> <p>3/5</p>	<p>✗ Jos ei pystytä vastaamaan palvelutarpeeseen, lisää kunnan kustannuksia sivistyspalveluissa sekä hyvinvointialueen koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa</p> <p>3,5/5</p>	<p>✓ Toimivat ennaltaehkäisevät perhetyömuodot tuovat suoria nopeita ja pitkäaikaisia kustannussäästöjä sekä hyvinvointialueelle ko. kunnalle kuin hyvinvointia perheille, koska sijaishuollon, perus- ja erikoissairaanhoidon palvelutarve ei kasva, eikä myöskään muut välilliset kustannukset mm. koulu, työpoissaolot, vakuutusyhtiöt, poliisi.</p> <p>4/5</p>

Perhekeskuspalvelut

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
4. Henkilöstö	<p>✗ Henkilöstöpolitiikka ei turvaa tällä hetkellä henkilökunnan saatavuutta</p>	<p>✗ Riittävä henkilöstö oikeilla tehtävänkuvilla ja palkkauksella lisää henkilöstön viihtyvyyttä ja mahdollistaa rekrytointia. Ali mitoitettu henkilöstö liian isolla asiakasmäärällä epäselvillä tehtävänkuvilla heikentää henkilöstön osalta kaikkia osa-alueita</p> <p>2/5</p>	<p>✓ Turvattava riittävä henkilöstö ja selkeät työnkuvat</p> <p>2/5</p>
5. Ympäristö	<p>2/5</p>	<p>✓ Palveluiden säilyminen omalla paikkakunnalla on tärkeää. Näin työntekijöillä on laajempi käsitys paikkakunnan perheiden palveluiden palveluverkosta</p> <p>2/5</p>	<p>3/5</p>
6. Seutuvaikutukset - maaseutu	<p>✗ Pohjoinen Keski-Suomi syrjässä perhetyöstä</p> <p>4/5</p>	<p>✓ Toimivat ja oikea-aikaiset palvelut lisäävät kunnan vetovoimaa</p> <p>4/5</p>	<p>✓ Toimivat perhepalvelut tukevat seutukunnan toimintakykyä</p> <p>4/5</p>
7. Seutuvaikutukset – kaupunkiseudut		<p>✗ Palvelut keskittyy liikaa Jyvässeudulle</p>	<p>✓ myönteiset vaikutukset ✗ kielteiset vaikutukset</p>

5. Ikääntyneiden päivätoiminta

Ikääntyneiden päivätoiminta

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
1. Ihmiset	✓ Nykyinen toiminta on vahvasti ennaltaehkäisevää toimintaa 3/5	✗ Toivottavasti palveluiden kaventaminen perustuu todelliseen palveluntarpeen arviointiin 4/5	✓ Palvelut säilyvät 4/5
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat	✓ Palvelut omalta paikkakunnalta 3/5	✗ Palveluiden vähentäminen ei ole vetovoimatekijä 2,5/5	✓ Vetovoima säilyy, jos nykyiset toimipisteet säilyvät ja toimintaa niissä kehitetään 4,5/5
3. Talousvaikutukset	3/5	3,7/5	✓ Voi olla, että toimipisteiden säilyttämisen ja kehittämisen kautta kustannuksia ei siirry hyvinvointialueen muihin palveluihin (esh ja sote-keskukset), koska toimintakyvyn tunnistaminen säilyy lähipalveluissa 4/5

Ikääntyneiden päivätoiminta

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
4. Henkilöstö	3/5	✓ Palveluiden säilyminen lähellä mahdollistaa paremmin perheen ja työn yhdistämisen 2,5/5	✓ Palveluiden vahvistaminen ja kehittäminen voi olla pitovoimatekijä ✓ Käytännön läheisyys ja elinvoimaisten senioreiden kanssa toimiminen kiinnostaa työpaikkana
5. Ympäristö	3/5	✓ Kuinka nykyisten ja uusien toimenpiteiden kehittäminen vaikuttaa säästöihin? 4/5	✓ Palvelu lähellä, saavutettavissa hyvin, ei lisämatkustamista 4/5
6. Seutuvaikutukset - maaseutu	✓ Pitää ikääntyneet elinvoimaisina 3/5	✓ Palvelut säilyvät lähellä ikäihmisiä tutussa ympäristössä, jolloin matala kynnys palveluun ✓ Toimintakyvyn ylläpitoa voidaan tukea 4/5	✓ Ylläpitää syrjäseutujen elinvoimaisuutta, koska palvelut säilyvät lähellä 4/5
7. Seutuvaikutukset – kaupunkiseudut		✓ Palvelut säilyvät ja kehittyvät	✓ Palvelut säilyvät ja kehittyvät

6. Muut palvelut

Muut palvelut

Palvelu	Nykytila	Tavoiteltu muutos
Sote-asemien kiirevastaanotto	Matkat ilta- ja viikonloppupäivystykseen jo nyt kohtuuttomia	Ilta- ja kiirevastaanottokäynnit tulevat lisääntymään. Ilta- ja viikonloppuvastaanottojen keskittäminen eriarvoistaa asukkaita. Päiväkiirevastaanoton tehostaminen kaikkien kannalta erinomainen tavoite
Sote-asetat kuntoutus	Tarvitaan nykyistä enemmän yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa sekä panostusta ennaltaehkäisevään toimintaan.	Kustannusvertailua oman tuotannon ja ostopalvelun välillä tarvitaan. Yksityisen osaamista ja suoravastaanottoja pitää hyödyntää enemmän
Sote-asetat Mt ja päihdepalvelut	Jonot pitkiä jo nyt, tarvitaan enemmän yhteistyötä palveluntuottajien kanssa	Vastaanottojen keskittäminen tulee arvioida tarkemmin. Psykiatrisen palveluasumisen toimintamallia vaikea arvioida kun sitä ei tunneta. Palveluntarve erilainen kaupunkikeskuksissa kuin maaseudulla
Sote-asetat/ laboratorio ja kuvantaminen		Matkat tutkimuksiin pidentyvät, mihin perustuu palveluiden käytön vähentyminen?
Lastensuojelun avo-, sijais ja jälkihuolto	Lain mukaiset mitoitukset eivät toteudu nyt	Palveluita tarvitaan myös reuna-alueille, kaikkea ei voi keskittää (nämä olisi arvioitava). Sijaishuollon keskittäminen hävittää sijoitetun lapsen paikallistuntemuksen. Toimintamalli hämärryttää tehtävän- ja työnkuvia

Muut palvelut

Palvelu	Nykytila	Tavoiteltu muutos
Nuorisokodit ja perhetukikoti, laitosten avotyö	Yksityinen palvelutuotanto Jyväseudulla huomioitta	Onko realistista toteuttaa kaikki palvelut omana tuotantona? Perhehoidon maininta puuttuu, olisi ensisijainen verrattuna laitoshoitoon. Jos oma tuotanto on kustannussäästö, tarvitaan tarkempia laskelmia
Perheiden palvelut, palvelutarpeen arviointi, sosiaalityö, sosiaaliohjaus, tukiperhetoiminta	Palvelut nyt paikallisia, säilytettävä Ennaltaehkäisy vähäistä Tukiperhetoiminta on kustannustehokasta, tähän panostettava. Prosessi on nyt hidas.	Tehtävänkuvat ja vastuut kirkastettava. Paikallinen palvelu turvattava OmaNanny tehtävänkuva ja vastuut selvitettävä Tukihenkilötoimintaa on nyt paljon yrityksillä. Oman tuotannon lisääminen tuo kilpailun osaajista
Äitiys- ja lastenneuvola	Monipuolinen ja kattava neuvolaverkko. Vaikuttaa alueen haluttavuuteen asuinalueena. Nykyinen palvelu toimii hyvin.	Palvelu turvattava paikallisena jatkossakin, samoin terveydenhoitajan kotikäynnit.
Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut, perheneuvola	Nykytila ei pysty vastaamaan lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden tarpeeseen	Tarvitaan laajempaa yhteistyötä lastensuojelun, perhetyön, koulun, yritysten yms. kanssa. Ikärajojen yhdenmukaistaminen tarkoituksenmukaista. Henkilöstön osaamisen vahvistaminen tarpeen
23	19.3.2024	

Muut palvelut

Palvelu	Nykytila	Tavoiteltu muutos
Erikoissairaanhoido	Mallin toimivuus ja vaikutukset muihin hoitoketjuihin selvitettävä. Erikoissairaanhoidon palveluiden laatu ja kustannukset tulee avata sektoreittain. Palveluiden määrät ja kustannukset. Erikoissairaanhoidon palvelusetelin käyttömahdollisuuden laajentaminen	Palvelun riittävyys ja saatavuus turvattava. Hoitoon pääsyajat oltava kohtuulliset Palvelukohtaista laatuarviointia kehitettävä
Suun terveydenhuolto	Palvelut aikuisväestölle riittämättömät. Kouluissa toteutettava on kohtalaisen hyvällä tasolla. Liikkuvat palvelut hyvä! Oma toiminta vaatii laadun arviointia.	Alueellinen saatavuus turvattava. Palveluiden tarve kasvaa. Liikkuvia palveluita tarvitaan myös aikuisväestölle. Ennaltaehkäisevää toimintaa lisättävä. Palveluseteleitä enemmän!
Sosiaali- ja kriisipäivystys	Yhteystiedot huonosti löydettävissä. Palvelua tarvitaan koko alueella	Vaikutuksia vaikea arvioida linjauksen perusteella, koska ei käy ilmi toimijakohtaiset tehtävät, vastuut ja veloitteet. Keskittämisen edut ja haitat esiin!
Vammaispalvelut, asumispalvelut	Nyt on liikaa paikallista eriarvoisuutta Hiljattain tehty kilpailutus ei onnistunut	Keskitetty palvelut etäännyttää asiakkaan läheisistä ja perheestä. Oman toiminnan kustannukset olisi nähtävä, jotta oman toiminnan lisäämiselle olisi perusteet.

Muut palvelut

Palvelu	Nykytila	Tavoiteltu muutos
Vammaisten päivä- ja työtoiminta		Mikä on oman palvelutuotannon lisäämisen peruste? Vammaisten päivä- ja työtoiminta tulisi integroida soveltuvin osin paikallisten yritysten toimintaan. Palvelusetelit käyttöön!
Mt ja päihdekuntoutujien asumispalvelut	Asiakkaan ääni ei kuulu ja mahdollisuus osallisuuteen heikkoa Hoitopolut ei toteudu	Oman palvelutuotannon kustannukset esiin. Henkilöstön koulutus- ja mitoitusvaatimukset turvattava omassakin palveluntuotannossa. Asiakasmäärät tulee kasvamaan.
Kuntouttava työtoiminta	Kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalihuoltalain mukaisen päivä- ja työtoiminnan siirtäminen hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi kaventaa paikallista elinvoimaa	Yritykset mukaan, verkostokehittämistä

Muita huomioita

- Lastensuojelussa on tehty päätös, että ostopalveluita ei osteta, mistä johtuen ei ole riittävästä sosiaalityöntekijöistä. Mikä on lastensuojelun jonotilanne? Lastensuojeluun panostama tulisi pitkällä aikavälillä säästöjä, vaan siihen ei panosteta
- Osa palveluranteen kehitystoiminnoista on jo käynnistynyt esim. tehostetun palveluasumisen rakennushanke yksityiselle palveluntuottajalle Jyväskylässä. Onko palvelu kilpailutettu?
- Monessa kohtaa esitetään ostopalvelujen vähentämistä. Voisiko ne avata eli koskeeko se henkilövuokrausta vai jotain tiettyä ostopalvelua?